

Obama i els banquers

- El president dels EUA vol, simplement, prohibir que els bancs especulin amb l'estalvi dels particulars

JOSEP BORRELL*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 4.02.10

Aquesta vegada sembla que va de debò. Aprofitant la data simbòlica del 21 de gener, l'aniversari de l'inici del seu mandat, el president **Barack Obama** ha llançat una reforma de la banca nord-americana que no va amb miraments per prevenir que el que ha passat no torni a passar. Fins ara només s'havien aplicat mesures de regulació del sistema financer que eren més simbòliques que reals, a més de l'anunci d'un impost sobre els beneficis bancaris per recuperar les ajudes públiques als bancs que aquests encara no hagin tornat. Però aquesta mesura fiscal tenia poques possibilitats que s'aprovés al Congrés i al Senat. La reforma que ara anuncia **Obama** també tindrà dificultats, però la impopularitat dels banquers als Estats Units farà difícil que els congressistes i senadors s'oposin frontalment a un canvi en profunditat del sistema financer.

Efectivament, l'opinió pública nord-americana veu amb indignació com Wall Street ha tornat a les seves pràctiques d'abans de la crisi repartint novament plusos multimilionaris mentre l'atur continua creixent i supera la barrera del 10%. I després de la derrota demòcrata a Massachusetts, on han perdut la butaca al Senat que **Edward Kennedy** havia mantingut durant 30 anys, **Obama** necessitava una mesura forta que acabés amb la seva imatge de relativa complaença amb els banquers.

A més, aquests no han escatimat esforços per irritar el president i

l'opinió. Quan **Obama** va dir allò de «si aquests païos de la banca volen guerra, en tindran», estava enllaçant amb un sentiment àmpliament estès que la hipertròfia dels bancs és un problema i un factor de risc. Que les seves pràctiques desvien els recursos que haurien de dedicar a la seva funció primera de finançar l'activitat econòmica, i deixen que els seus directius amassin fortunes que acaben sent pagades pels contribuents. I que quan provoquen una crisi el ciutadà mitjà de *main street* la paga en llocs de treball perduts, sous congelats, desnonaments de cases i pensions que s'evaporen, mentre Wall Street continua repartint-se sous extravagants.

Fins ara **Obama** havia acceptat que els grans bancs, els que són «*too big to fail*» perquè si se'ls deixa caure arrossegueu en la seva caiguda el conjunt del sistema econòmic, eren una cosa inevitable amb la qual s'havia de conviure, procurant regular les seves activitats el màxim de bé possible. Ara l'enfocament canvia radicalment. Si quan són massa grans no podem deixar-los caure, val més no deixar-los créixer. I per a això **Obama** proposa tres grans mesures el mer enunciat de les quals ha provocat una ona de xoc planetària i ha fet caure les cotitzacions dels bancs a tot el món, i molt especialment les dels bancs europeus.

La primera és limitar la dimensió dels actius bancaris, tota una revolució al país dels mastodonts financers. La segona, prohibir que especulin pel seu compte amb els recursos dels seus dipositants, un fet habitual als Estats Units. La tercera, prohibir que els bancs que recullen dipòsits puguin tenir fons d'inversió especulatiu o finançar-los.

Això implica deixar sense munició financera els fons especulatiu que

inverteixen a la borsa, una cosa que va contribuir enormement a l'esclat de la crisi, ja que gairebé tots pertanyen a bancs o són finançats per aquests. Algunes veus ja adverteixen del risc que significa la desaparició d'aquest segment d'activitat financera, però més aviat sembla que l'economia mundial pot viure sense, ja que després de la crisi aquests fons s'han aprimat uns 600.000 milions de dòlars sense que hagi passat res.

La idea de fons de la proposta d'**Obama** és clara, simplement es tracta de prohibir l'especulació als bancs que recullen l'estalvi dels particulars. Una cosa que l'esquerra europea, tan timorata en això com en tantes coses enfront dels dogmes del neoliberalisme, no s'ha atrevit mai a proposar. I que fins i tot ara es resisteix a aplaudir, si per esquerra europea entenem el Govern de **Brown** al Regne Unit –el seu ministre d'Hisenda ja ha arrufat el nas davant la proposta d'**Obama**.

La idea no és nova. Ja es va aplicar després de la crisi del 29 amb la llei Glass Steagall, que havia establert una estricta separació entre els bancs de dipòsit i els d'inversió. Aquesta llei es va derogar el 1999, en ple furor de la desregulació, i el canvi que va produir té molt a veure amb el que va passar després. No obstant, ara no es tracta de tornar a una separació tan contundent, perquè la realitat del mercat mundial és ben diferent de la del 1933, però sí d'imposar que els bancs de dipòsit facin un ús prudent dels diners que recullen, cosa que ha de ser la primera protecció de l'estalvi abans que hi intervinguin les garanties públiques.

Aquesta inesperada iniciativa pot tornar a **Obama** part de la seva popularitat perduda. De falta, n'hi fa: fa un any, el 68% dels ciutadans aprovaven els canvis que es proposava aplicar; després d'haver-ho

intentat, només li dóna suport el 48%. Amb l'avantatge que els republicans no tindran fàcil oposar-s'hi perquè ningú voldrà aparèixer com a amic dels banquers en un any electoral.

* President de l'Institut Universitari Europeu de Florència.